

ชื่อเรื่อง : การพัฒนารูปแบบการสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ศิลปะการแสดง
พื้นเมืองดีเกสูลู ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ผู้วิจัย : คนยา เจะอารง

ตำแหน่ง : ครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ศิลปะการแสดงพื้นเมืองดีเกสูลู ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้ (1) เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ศิลปะการแสดงพื้นเมืองดีเกสูลู ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 (2) เพื่อสร้าง ทดลองใช้ หาประสิทธิภาพและประเมินรูปแบบการสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ศิลปะการแสดงพื้นเมืองดีเกสูลู ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 (3) ขยายผลรูปแบบการสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ศิลปะการแสดงพื้นเมืองดีเกสูลู ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการเผยแพร่ให้กับครูผู้สอนสาระการเรียนรู้ศิลปะและผู้สนใจ ซึ่งในครั้งนี้เป็น การวิจัยและพัฒนา รูปแบบการสอนแบบ 5 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาวิเคราะห์ ข้อมูลพื้นฐาน พัฒนารูปแบบการสอน ขั้นตอนที่ 2 สร้างและพัฒนาหาประสิทธิภาพรูปแบบการสอน ขั้นตอนที่ 3 การนำไปใช้ ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลและปรับปรุงรูปแบบการสอน ขั้นตอนที่ 5 การขยายผลรูปแบบการสอน ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ตัวแปรต้น คือ รูปแบบการสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ ศิลปะการแสดงพื้นเมืองดีเกสูลู ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตัวแปรตาม คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ ศิลปะการแสดงพื้นเมืองดีเกสูลู ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ ศิลปะการแสดงพื้นเมืองดีเกสูลู กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการพัฒนารูปแบบการสอน คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเทศบาล ๕ (บ้านตลาดเก่า) สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครยะลา ปีการศึกษา 2557 จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม และผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัยพบว่า การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนาก่อให้เกิดสิ่งใหม่ คือ รูปแบบการสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ ศิลปะการแสดงพื้นเมืองดีเกสูลู ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีองค์ประกอบดังนี้

1. ทฤษฎี หลักการ แนวคิดรูปแบบ

1.1 คำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคลและเน้นการพัฒนานักเรียนตามศักยภาพของบุคคล

1.2 ยึดหลักธรรมชาติของรายวิชาที่สอนในครั้งนี้คือ ศิลปะการแสดงพื้นเมืองดีเกสูลู

1.3 แนวทางในการพัฒนา เน้นพัฒนาผู้เรียนในด้านองค์ความรู้เป็นพื้นฐานแล้วต่อยอดพัฒนาการคิดสร้างสรรค์ใน 4 ด้าน ได้แก่ การคิดคล่อง คิดละเอียดลออ คิดยืดหยุ่น และคิดริเริ่มสร้างสรรค์

2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบการสอน

วัตถุประสงค์ของรูปแบบการสอนในครั้งนี้มีเป้าหมายเพื่อพัฒนานักเรียนให้มีพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ดังนี้

2.1 ด้านอารมณ์ มีความสุนทรีทางการขับร้อง ดนตรี ศิลปะการแสดงพื้นเมืองดีเกสูลู

2.2 ด้านร่างกาย นักเรียนมีทักษะในการเคลื่อนไหวอวัยวะของร่างกายตามจังหวะของดนตรี

2.3 ด้านการสื่อสารนักเรียนมีพัฒนาการด้านการสื่อสาร การขับร้อง ดนตรี ศิลปะการแสดงพื้นเมืองดีเกสูลู ถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึกให้กับผู้รับชมการแสดงดีเกสูลู

2.4 ด้านองค์ความรู้นักเรียนมีพัฒนาการด้านองค์ความรู้เกี่ยวกับศิลปะการแสดงพื้นเมืองดีเกสูลู

2.5 ด้านการคิดนักเรียนมีพัฒนาการต่อยอดองค์ความรู้ศิลปะการแสดงดีเกสูลู ไปสู่การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ใน 4 ด้าน ได้แก่ การคิดคล่อง คิดละเอียดลออ คิดยืดหยุ่น และคิดริเริ่มสร้างสรรค์

3. ด้านกระบวนการเรียนการสอน ผู้วิจัยได้จัดแบ่งกระบวนการเรียนการสอน ออกเป็น 4 ขั้นตอนดังนี้

3.1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างสถานการณ์ให้นักเรียนมีความสนใจในบทเรียนและสร้างความรู้พื้นฐานเดิม เพื่อนำไปสู่องค์ความรู้ใหม่

3.2 ขั้นสอน มีวัตถุประสงค์เพื่อสอนเนื้อหา สารองค์ความรู้ในบทเรียน

3.3 ขั้นต่อยอดองค์ความรู้สู่การคิดสร้างสรรค์มีวัตถุประสงค์เพื่อต่อยอดองค์ความรู้ไปสู่การพัฒนาทักษะการคิดสร้างสรรค์ 4 ด้าน ได้แก่ การคิดคล่อง การคิดละเอียดลออ การคิดยืดหยุ่น และการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ โดยใช้กิจกรรมดังต่อไปนี้

(1) กิจกรรมฝึกทักษะการคิดคล่อง

(2) กิจกรรมฝึกทักษะการคิดละเอียดลออ

(3) กิจกรรมฝึกทักษะการคิดยืดหยุ่น

(4) กิจกรรมฝึกทักษะการคิดริเริ่มสร้างสรรค์

3.4 ขั้นสรุป เป็นการสรุปผลการเรียนการสอนทั้ง 2 ด้าน ได้แก่

(1) สรุปองค์ความรู้และจัดเก็บไว้อย่างเป็นระบบ

(2) สรุปผลการพัฒนาทักษะการคิดทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การคิดคล่อง การคิดละเอียดลออ การคิดยืดหยุ่น และการคิดริเริ่มสร้างสรรค์

ประสิทธิภาพของรูปแบบการสอนพบว่า ความสอดคล้องและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของรูปแบบการสอน โดยการสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 พบว่า

1. ความเป็นไปได้ของรูปแบบการสอนโดยรวม มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับ มาก คะแนนเฉลี่ย \bar{X} เท่ากับ 3.40 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.) เท่ากับ 0.25
2. ความเหมาะสมของรูปแบบการสอน โดยรวมมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก คะแนนเฉลี่ย \bar{X} เท่ากับ 3.44 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.) เท่ากับ 0.24
3. ความสอดคล้องของรูปแบบการสอน โดยรวมมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก คะแนนเฉลี่ย \bar{X} เท่ากับ 3.20 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.) เท่ากับ 0.30
4. ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของรูปแบบการสอนมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก คะแนนเฉลี่ย \bar{X} เท่ากับ 3.40 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.) เท่ากับ 0.24

ประสิทธิภาพด้านกระบวนการ(E1) และประสิทธิภาพด้านผลลัพธ์(E2) อยู่ในในเกณฑ์ที่ใช้ได้

$$E1/E2 = 90.93/89.14$$

ผลการนำรูปแบบการสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ศิลปะการแสดงพื้นเมืองดีเกตุลู่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีผลการประเมินดังนี้

(1) ประเมินด้านปัจจัยนำเข้าโดยการสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน เกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบการสอน พบว่า มีคะแนนความเหมาะสมอยู่ในระดับ มากที่สุด คะแนนเฉลี่ย \bar{X} เท่ากับ 4.47 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.93 และมีความเป็นไปได้ มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับ มาก คะแนนเฉลี่ย \bar{X} เท่ากับ 3.40 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.25

(2) ประเมินด้านกระบวนการ โดยสอบถามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบการสอนที่นำไปใช้จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 6 แผน พบว่า กระบวนการเรียนรู้มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก คะแนนเฉลี่ย \bar{X} เท่ากับ 3.77 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.65

(3) ประเมินด้านผลผลิต พบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อยู่ในระดับมาก คะแนนเฉลี่ย

\bar{X} เท่ากับ 3.56 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 1.64 ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับ มากที่สุด คะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 4.50 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.55 ส่วนการคิดคด่อง มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับ มากที่สุด คะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 4.40 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 4.40 คิดละเอียดลออ มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับ มากที่สุด คะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 4.60 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.55 คิดยืดหยุ่น มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับ มากที่สุด คะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 4.60 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.55 คิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับ มากที่สุด คะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 4.40 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.55 เมื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนใช้รูปแบบการสอน พบว่า หลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเรียน มีค่า t-test เท่ากับ 4.03 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความคิดสร้างสรรค์ก่อนและหลังเรียน พบว่า หลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเรียน มีค่า t-test เท่ากับ 0.22 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมตามรูปแบบการสอนโดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด มีคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 4.85 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 1.79

ผู้วิจัยได้ขยายผลรูปแบบการสอนที่สร้างขึ้นไปยังครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะและผู้สนใจเผยแพร่โดยการจัดพิมพ์หนังสือ 2 เล่มได้แก่

- (1) หนังสือเรื่องรูปแบบการสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ศิลปะการแสดงพื้นเมืองดีเกสุลู จำนวน 100 เล่ม
- (2) หนังสือเรื่อง การแสดงพื้นเมืองดีเกสุลู จำนวน 100 เล่ม เพื่อเผยแพร่